

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибори та виборчі системи

Освітня програма «Публічне управління сталим розвитком територій»

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри публічного
управління та адміністрування
Протокол № 1 від «02» січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ –2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура дисципліни
4. Темати практичних занять
5. Самостійна робота
6. Індивідуальне завдання
7. Методи навчання
8. Система оцінювання дисципліни
9. Ресурсне забезпечення
10. Інформація про підвищення кваліфікації викладачів
11. Контактна інформація
12. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Вибори та виборчі системи	
Освітня програма	Публічне управління сталим розвитком територій	
Спеціалізація (за наявності)		
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	
Освітній рівень	магістр	
Статус дисципліни	вибіркова	
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Денна форма навчання:</i> Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.	<i>Заочна форма навчання:</i> Лекції – 6 год. Практичні заняття – 4 год. Самостійна робота – 80 год.
Мова викладання	українська	
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/	

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Метою навчальної дисципліни «Вибори та виборчі системи» є формування знань про політичні вибори, їх місце в системі представницької демократії; базові характеристики виборчих систем, їх елементи, позитивні риси та недоліки, політичні наслідки; виборчий процес та його складові, індикатори демократичності виборчого процесу, географію виборчих систем та виборчу інженерію.</p> <p>Предметом навчальної дисципліни є сутність сучасних політичних виборів, поняття виборчого права як основи проведення виборів, виборчий процес, партії і суспільно-політичні об'єднання у виборчому процесі, загальна класифікація сучасних виборчих систем, виборча система сучасної України, поняття виборчої кампанії, особливості формування іміджу у виборчій кампанії, основні етапи організації і підготовки виборчої кампанії, організація управління у виборчих кампаніях, технології діагностичних і аналітичних досліджень у виборчих кампаніях.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни «Вибори та виборчі системи» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - об'єктивно оцінювати роль та характер виборів, їх місце в політичній системі; - характеризувати сутність, ресурси, етапи організації і підготовки виборчої кампанії; - розрізняти типи і види виборчих систем, їх застосуванням в межах української і світової виборчої практики; - проводити політологічний аналіз виборчого процесу в цілому та його окремих етапів; - аналізувати правові основи проведення виборів в Україні; - визначати шляхи реформування виборчої системи України.
Компетентності
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально, відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.</p>

- ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.
- ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.
- СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.
- СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.
- СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
- СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання

- РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.
- РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.
- РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.
- РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.
- РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.
- РН09. Спілкуватися іноземною мовою на професійну тематику, обговорювати проблеми публічного управління та результати досліджень.
- РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.
- РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Сутність сучасних політичних виборів	Характеризувати поняття виборів та визначати їх місце у державі; знати типи виборів; аналізувати функції виборів у демократичному та	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення,

		недемократичному суспільстві; пояснювати фреквенцію, абсентеїзм як різновиди електоральної поведінки.	мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
2.	Тема 2. Виборче право як основа проведення виборів	Пояснювати поняття виборчого права; характеризувати виборчі цензи; визначати принципи організації виборів; аналізувати форми незаконного впливу на виборців та способи протидії їм; знати відповідальність за порушення виборчого законодавства.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
3.	Тема 3. Виборчий процес	Пояснювати сутність поняття виборчого процесу; визначати його суб'єкти та об'єкти; називати засади виборчого процесу; характеризувати основні етапи (стадії) виборчого процесу: а) призначення виборів, виборчий округ, виборча дільниця; б) повноваження виборчих комісій. Центральна виборча комісія; в) передвиборна агітація і пропаганда; г) проведення голосування на виборах; г) встановлення результатів голосування і виборів; з'ясувати правові основи проведення виборів в Україні.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
4.	Тема 4. Виборча кампанія: поняття, класифікація, етапи, ресурси	Пояснювати сутність передвиборної кампанії; характеризувати передвиборні проекти; визначати поняття виборчої кампанії; називати її суб'єктів, учасників, цілі, завдання; класифікувати виборчі кампанії; виокремлювати основні стадії виборчої кампанії; аналізувати ресурси виборчої кампанії; знати порядок проєктування виборчої кампанії.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).

5.	Тема 5. Організаційне та фінансове забезпечення виборчих кампаній	Знати особливості менеджменту виборчих кампаній; характеризувати організаційну структуру та функції виборчого штабу; визначати загальні принципи, складові та різновиди виборчих стратегій; висвітлювати порядок проектування тактики виборчої кампанії; пояснювати процес розробки плану-графіка виборчої кампанії, планів стратегії рекламної кампанії, медіа-плану, бюджету, стратегії збирання коштів на виборчу кампанію (фондрайзинг); називати джерела та види збору коштів для виборчої кампанії; розуміти порядок формування бюджету виборчої кампанії, виборчого фонду.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
6.	Тема 6. Загальна характеристика, основні елементи і класифікація виборчих систем	З'ясувати сутність поняття виборчої системи та її функції; характеризувати елементи виборчих систем: а) виборчий округ, джерімєндєрінг, виборча геометрія; б) виборчий бюлетень; в) виборчі (партійні) списки; г) способи і методи голосування; г) виборча формула, правила переведення голосів у мандати, виборча квота, виборчий коефіцієнт; д) виборчий поріг (бар'єр); пояснювати зміст виборчої інженерії; класифікувати виборчі системи; визначати проблеми ефективності виборчих систем.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
7.	Тема 7. Мажоритарна, пропорційна і напівпропорційна виборчі системи	Характеризувати суть і типи мажоритарної виборчої системи; встановлювати переваги та істотні недоліки мажоритарних виборчих систем; висвітлювати суть і типологію пропорційної виборчої системи; з'ясувати переваги та істотні недоліки пропорційних виборчих систем; аналізувати суть і типи напівпропорційної виборчої системи.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
8.	Тема 8. Змішана, куріальна, консенсусна виборчі системи	Пояснювати суть і типи змішаних виборчих систем; характеризувати персоналізовану пропорційну систему; встановлювати переваги та істотні недоліки змішаних виборчих систем; розкривати особливості	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації,

	куріальної, консенсусної, гібридних виборчих систем.	постера, завдання для самостійної роботи (тести).
--	--	---

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Сутність сучасних політичних виборів	2
2.	Тема 2. Виборче право як основа проведення виборів	2
3.	Тема 3. Виборчий процес	2
4.	Тема 4. Виборча кампанія: поняття, класифікація, етапи, ресурси	2
5.	Тема 5. Загальна характеристика, основні елементи і класифікація виборчих систем	2
6.	Тема 6. Вибори Президента і народних депутатів України	2
7.	Тема 7. Вибори органів місцевого самоврядування в Україні	2
	Разом	14

5. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Вибори та виборчі системи»:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
- 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження електронних тестувань за результатами опрацювання;
- 3) написання і представлення повідомлень, есе.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Сутність сучасних політичних виборів	6
2	Тема 2. Виборче право як основа проведення виборів	6
3	Тема 3. Виборчий процес	8
4	Тема 4. Виборча кампанія: поняття, класифікація, етапи, ресурси, проектування	8
5	Тема 5. Загальна характеристика та основні елементи виборчих систем	8
6	Тема 6. Типологія виборчих систем	8
7	Тема 7. Вибори Президента і народних депутатів України	8
8	Тема 8. Вибори органів місцевого самоврядування в Україні	8
	Разом	60

6. Індивідуальне завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Вивчення дисципліни «Вибори та виборчі системи» передбачає обов'язкову підготовку упродовж семестру повідомлення (есе) із запропонованого переліку тем до практичних занять, які не повинні повторюватись та мають відповідати встановленим вимогам до їх написання.

Підготовлене повідомлення (есе) представляється на відповідному практичному занятті з використанням постера, створеного за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

7. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Вибори та виборчі системи» використовуються наступні методи навчання.

Методи навчання	Характеристика
Наочні методи навчання	Ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації (читання лекцій та підготовка практичних завдань із використанням мультимедійних презентацій, демонстрація тематичних відеороликів).
Інтерактивні методи навчання	Ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм. Серед інтерактивних методів навчання використовуються: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод.
Практичні методи навчання	Передбачають виконання практичних завдань. Серед практичних методів навчання використовуються практичні роботи, вправи, написання есе.
Інноваційні методи навчання	Поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентнісний метод (спрямований на розвиток професійних навичок, вмінь та якостей здобувачів освіти), проєктно-дослідницький метод (спрямований на вирішення проблемного питання через розвиток пошукових та аналітичних якостей здобувачів освіти, а також навичок командної роботи), використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Програми і сервіси, які використовуються: сервіси та програмні продукти від Microsoft, інструменти Google, графічні редактори Crello та Canva, хмарне презентаційне програмне забезпечення Prezi, конструктор лендінгових сторінок of.ua, Diagrams.net, Kahoot, Mentimeter, QR Генератор, Cutt.ly.
Методи дистанційного навчання	Ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання, платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex.

8. Система оцінювання дисципліни

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	№ теми								
	1	2	3	4	5	6	7	8	Разом
Практичне заняття (опрацювання завдання)	8	8	8	9	9	3	9	6	60
Самостійна робота (тестування з теми)	2	2	2	2	3	3	3	3	20
Самостійна робота (індивідуальний проєкт)									20
Максимальна к-ть балів									100

Критерії поточного оцінювання:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Контроль за самостійну роботу.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.

2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Студент опрацює питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 20 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 20 балів. Сума балів за індивідуальний проєкт розраховується за наступною формулою:

$$y = \frac{x \times 20}{100},$$

де x – кількість балів, яку отримав здобувач вищої освіти (за 100-бальною шкалою),

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Вимоги до повідомлення, есе:

Повідомлення, есе є письмовою самостійною роботою студента, написаною на основі опрацювання відповідних джерел, де науково обґрунтований власний погляд на поставлену проблему.

Повідомлення, есе може бути надруковане (шрифт TimesNewRoman – 14 pt, не жирний, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання тексту – по ширині, окрім заголовку, який розміщується по центру та виділяється напівжирним, а також переліку використаних джерел, де використовується курсив; поля: ліве, праве, верхнє, нижнє – 2 см; параметри сторінки: формат – А 4; розташування – книжне; нумерація сторінок за потреби проставляється у правому верхньому кутку сторінки) або написано від руки на аркуші паперу формату А 4 з півторашиним міжрядковим інтервалом, але чітким і розбірливим почерком при відповідності кількості знаків чи слів на одну сторінку. Обсяг повідомлення, есе – до трьох сторінок. До нього можуть бути додані ілюстрації (кольорові, чорно-білі, ламіновані). Подається в окремих файлах.

Структура повідомлення, есе має містити наступні елементи:

1. заголовок (назва теми, прізвище, ім'я та по батькові студента, академічна група);
2. вступ, де стисло визначається актуальність та суть проблеми (20 % обсягу роботи);

3. основну частину з викладом власного погляду (позиції) на проблему (60 % обсягу роботи);

4. висновок, який містить підсумкове судження (20 % обсягу роботи);

5. перелік найважливіших використаних джерел (необхідно розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків згідно з вимогами державного стандарту; вказувати використані Інтернет-джерела, а не перелік сайтів).

Критерії оцінювання повідомлення, есе:

1. вміння чітко, аргументовано і у встановлені часові рамки викласти матеріал повідомлення чи есе;

2. використання під час виступу постера;

3. відсутність концептуальних помилок;

4. більш-менш повне розкриття всіх аспектів обраної проблеми;

5. переконливий висновок;

6. вичерпні відповіді на запитання;

7. дотримання структури написання та подання в окремих файлах.

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Шкала оцінювання для заліку

Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
25-49	FX	не зараховано
0-24	F	

9. Ресурсне забезпечення

Рекомендовані літературні джерела:

Тема 1. Сутність сучасних політичних виборів

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи / Р. В. Балабан. – К. : Либідь, 2007. – 112 с.
3. Бучин М. А. Демократичні принципи виборів: політико-правові аспекти регулювання в Україні : моногр. / М.А. Бучин. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 364 с.
4. Чальцева О. Реформування виборчого законодавства України (1993-2012 рр.): політичні наслідки і проблеми / О. Чальцева, О. Піденко // Гілея. – 2013. – № 6. – С. 361362.

5. Виборче законодавство: українська практика, міжнародний досвід та шляхи реформування / за загальною редакцією Радченка Є.В. – К.: Факт, 2003. – 258 с.
6. Виборче право України : навч. посіб. / за ред.. В. Ф. Погорілка, М. І. Ставнійчук. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 383 с.
7. Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики: Збірник / Ред.: М. Рябець та ін. – К., 2001. – 360 с.
8. Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.
9. Вишняк О. І. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. – К. : Ін-т соціології НАНУ, 2000. – 309 с.
10. Конституционное (государственное право) зарубежных стран: Том 1-2. Часть общая / Отв. ред. проф. Б. А. Страшун. - М. : изд. «Бек», 2000. – 784 с.
11. Кривошеїн В. В. Виборча фреквенція як індикатор політичної активності / В. В. Кривошеїн // Грані . – 2013. – № 8. – С. 141–148.
12. Мазур О. Г. Виборчі системи: світовий досвід / О.Г. Мазур. - Луґ. : СУДУ, 1999. – 36 с.
13. Максакова Р. Вибори як форма реалізації установчої влади в Україні: актуальні питання сьогодення / Р. М. Максакова // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2010. – № 1. – С.52-60.
14. Малкіна Г. Вибори як засіб реалізації політичної відповідальності / Г. Малкіна // Віче. – 2008. – № 12. – С.16-18.
15. Неліна Н. Вибори як форма волевиявлення українського народу / Н. Неліна // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 7. – С. 15-18.
16. Поліщук І. Вибори як феномен політичного життя: системно-факторний аналіз / І. О. Поліщук // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого [Текст]: збірник наукових праць / редкол.: А.П.Гетьман та ін. – Харків, 2012. – № 2(12). – С. 165-173. – (Серія : філософія, філософія права, політологія, соціологія)
17. Романюк А. Вибори як наука / А. Романюк // Вища школа. – 2013. – № 2. – С. 84-85.
18. Рябов С. Г. Політичні вибори: Навчальний посібник. - К., 1998.
19. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія. – К. : Артек, 2001. – 212 с.
20. Черкасин К. Характеристики електоральної поведінки виборців України на рівні дільниць / К. Черкашин // Політичний менеджмент. – 2012. – № 3. – С. 119-126.
21. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн / В. М. Шаповал. – К. : Артек , 2001. – С.118–126.
22. Шведа Ю. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. - 1996. - №4. - С.31-37.
23. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
24. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.
25. Шведа Ю. Р. Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.
26. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та приктика виборчої кампанії : навч.метод. посіб. / Ю. Шведа. – К. : Знання, 2012. – 373 с.

Тема 2. Виборче право як основа проведення виборів

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи. – К., 2007. – 112 с.

3. Білоус А.. Політичні об'єднання України. - К., 1993.
4. Бучин М. А. Демократичні принципи виборів: політико-правові аспекти регулювання в Україні : моногр. / М.А. Бучин. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 364 с.
5. Бучин М. А. Ресурси виборчої кампанії та особливості їх використання в Україні : монографія / М. А. Бучин. – Львів : ЛІСВ, 2009. – 231 с.
6. Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики : збірник / ред.: М. Рябець та ін. – К. : Арттек, 2001. – 360 с.
7. Виборче законодавство: українська практика, міжнародний досвід та шляхи реформування / за заг. ред. Радченка Є.В. – К.: Факт, 2003. – 258 с.
8. Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.
9. Вишняк О. І. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи / О. І. Вишняк. – К. : Інст соціології НАНУ, 2000. – 309 с.
10. Кіс Т. І. Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. - 1996. - №2, 4.
11. Лукаш Т. Виборче право, виборчий процес і виборча система: огляд порядку денного / Т. Л. Лукаш // Гілея. – 2012. – № 10. – С. 544-549.
12. Лукаш Т. Основні принципи виборчого права / Т. Лукаш // Гілея. – 2012. – № 8. – С. 558-562.
13. Мазур О. Г. Виборчі системи: світовий досвід. – Луг. : СУДУ, 1999. – 36 с.
14. Марцеляк О. Конституційні засади виборчого права України (загальнотеоретична характеристика) / О. Марцеляк // Право України. – 2013. – № 5. – С. 38-46.
15. Пуфлер Е. Партийна система України: особливості формування, тенденції подальшої трансформації. - К., 1997.
16. Рябов С. Г. Політичні вибори: Навчальний посібник. - К., 1998.
17. Савенко М. Активне виборче право : теоретичний аспект / М. Савенко // Право України. – 2013. – № 5. – С. 122-134.
18. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія. – К. : Арттек, 2001. – 212 с.
19. Тимошенко І. Особливості конституційно-правової відповідальності за порушення виборчого законодавства України [Електронний ресурс] / І. Тимошенко. – Режим доступу : http://lib.academy.sumy.ua/library/P_Visnik/Numbers/2_5_2011/05_02_13.pdf.
20. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. - К., 2001. - С.118-126.
21. Шведа Ю. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. - 1996. - №4. - С.31-37.
22. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
23. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.
24. Шведа Ю. Р. Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с. 26.
25. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навч.-метод. посіб. / Ю. Шведа. – К. : Знання, 2012. – 373 с.

Тема 3. Виборчий процес

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Закон України «Про Центральну виборчу комісію» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>
3. Закон України «Про вибори народних депутатів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>
4. Афанасьєва М. В. Конституційно-правове забезпечення виборчих технологій в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Мар'яна Володимирівна Афанасьєва. – Одеса : [б. в.], 2004. – 20 с.
5. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи / Р. В. Балабан. – К. : Либідь, 2007. – 112 с.

6. Білоус А.. Політичні об'єднання України. - К., 1993.
7. Бучин М. А. Демократичні принципи виборів: політико-правові аспекти регулювання в Україні : моногр. / М.А. Бучин. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 364 с.
8. Бучин М. Правовий аналіз демократичних принципів виборів: зарубіжний досвід та українські реалії / М. Бучин // Вісник Прикарпатського університету. Політологія. – 2011. – Вип. 6–7. – С. 20–26.
9. Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики: Збірник / Ред.: М. Рябець та ін. - К., 2001.
10. Виборче законодавство: українська практика, міжнародний досвід та шляхи реформування / за заг. ред. Радченка Є.В. – К.: Факт, 2003. – 258 с.
11. Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.
12. Вишняк О. І. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. - К., 2000. 13. Кіс Т. І. Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. - 1996. - №2, 4.
14. Ключковський Ю. Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія / Ю. Б. Ключковський ; Національний університет «Києво-Могилянська Академія». – К. : Час Друку, 2011. – 132 с
15. Лозовицький О. Виборчий процес як основа трансформації влади в сучасній Україні / О. С. Лозовицький // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї [Текст]:. – К. Миколаїв, 2009. – Випуск 17. – С. 82 - 90.
16. Мазур О. Г. Виборчі системи: світовий досвід / О.Г. Мазур. – Луг. : СУДУ, 1999. – 36 с.
17. Пуфлер Е. Партийна система України: особливості формування, тенденції подальшої трансформації. - К., 1997.
18. Рябов С. Г. Політичні вибори: Навчальний посібник. - К., 1998.
20. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія. – К. : Артек, 2001. – 212 с.
21. Федоренко В. Категорія «виборчий процес» у конституційному праві: теоретико-методологічні та законодавчі аспекти / В. Л. Федоренко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2010. – № 10. – С.30-41.
22. Хімченко О. Г. Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства: Навчальний посібник.- К., 2006.
23. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. - К., 2001. - С.118-126. 27. Шведа Ю. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. - 1996. - №4. - С.31-37.
24. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
25. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.

Тема 4. Виборча кампанія: поняття, класифікація, етапи, ресурси

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Афанасьєва М. В. Конституційно-правове забезпечення виборчих технологій в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Мар'яна Володимирівна Афанасьєва. – Одеса : [б. в.], 2004. – 20 с. <http://lawbook.org.ua/biblioteka/avtoreferaty/ukraina/svobodnyj-dostup/12-00-02konstitutsijne-pravo-munitsipalne-pravo/747-afanaseva-mar-yana-volodimirivnakonstitutsijno-pravove-zabezpechennya-viborchikh-tehnologij-v-ukrajini>
3. Буркут І. Г. Виборчі технології: регіональний досвід / І. Г. Буркут, О. В. Колесников. – Чернівці : Букрек, 2009. — 240 с.
4. Білоус А.. Політичні об'єднання України. - К., 1993.
5. Бучин М. А. Ресурси виборчої кампанії та особливості їх використання в Україні : монографія / М. А. Бучин. – Львів : ЛІСВ, 2009. – 231 с.
6. Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики: Збірник / Ред.: М. Рябець та

ін. - К., 2001.

7. *Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.*
 8. Вишняк О. І. *Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. - К., 2000.*
 9. Кіс Т. І. *Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. - 1996. - №2, 4.*
 10. Мазур О. Г. *Виборчі системи: світовий досвід. - Луг., 1999.*
 11. Максимець Б. В. *Національно-демократичні партії України у виборчих кампаніях початку ХХІ століття : [монографія] / Б. В. Максимець / Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2014. – 219 с.*
 12. Пуфлер Е. *Партійна система України: особливості формування, тенденції подальшої трансформації. - К., 1997.*
 13. Рябов С. Г. *Політичні вибори: Навчальний посібник. - К., 1998.*
 14. Хімченко О. Г. *Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства: навчальний посібник. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2006. – 208 с.*
 15. Шаповал В. М. *Конституційне право зарубіжних країн. - К., 2001. - С.118-126.*
 16. Шведа Ю. *Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. - 1996. - №4. - С.31-37.*
 17. Шведа Ю. Р. *Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.*
 18. Шведа Ю. *Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.*
 19. Шведа Ю. Р. *Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.*
 20. Шведа Ю. *Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навч.-метод. посіб. / Ю. Шведа. – К. : Знання, 2012. – 373 с.*
- Тема 5. Загальна характеристика, основні елементи і класифікація виборчих систем**
1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
 2. Балабан Р. В. *Теорія виборчої системи. – К., 2007. – 112 с.*
 3. Бодрова І. *Теоретико-правові аспекти поняття "виборча система" / І. І. Бодрова // Проблеми законності [Текст]: академічний збірник наукових праць / відп. ред. В.Я.Тайц. – Харків, 2010. – Вип. 110. – С. 36-46.*
 4. *Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики : збірник / Ред. : М. Рябець та ін. – К. : Центральна виборча комісія, 2001. – 360 с.*
 5. *Вибори в Європейському Союзі / За ред. Ковриженка Д. С. ; Лабораторія законодавчих ініціатив. – К. : ФАДА, ЛТД, 2006. – 156 с.*
 6. *Виборче право України : навч. посіб. / за ред.. В. Ф. Погорілка, М. І. Ставнійчук. – К. : Парламентське видавництво, 2003. – 383 с.*
 7. *Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.*
 8. Вишняк О. І. *Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. - К., 2000.*
 9. Кіс Т. І. *Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. - 1996. - №2, 4.*
 10. Ключковський Ю.Б. *Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія / Ю.Б.Ключковський; Національний університет «Києво-Могилянська Академія». – К.: Час Друку, 2011. – 132 с.*
 11. Мазур О. Г. *Виборчі системи: світовий досвід / О.Г. Мазур. - Луг. : СУДУ, 1999. – 36 с.*
 12. Рябов С. Г. *Політичні вибори: Навчальний посібник. - К., 1998.*
 13. Сарторі Дж. *Порівняльна конституційна інженерія. – К. : Артек, 2001. – 212 с.*
 14. Чайковський Б., Рибачук М. *Сучасні моделі виборчих систем: проблеми теорії і практики / Б. Чайковський, М. Рябчик // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2009. – № 1. – С. 44–52.*

15. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. - К., 2001. - С.118-126.
16. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
17. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.
18. Шведа Ю. Р. Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.
19. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навч.метод. посіб. / Ю. Шведа. – К. : Знання, 2012. – 373 с.

Тема 6. Вибори Президента і народних депутатів України

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи. – К., 2007. – 112 с.
3. Вибори до Верховної Ради України 2002 року : інформаційно-довідкове видання / редкол. : М. М. Рябець (голова) [та ін.]. – К. : Центральна виборча комісія, 2002. – 676 с.
4. Вибори до Верховної Ради України 2006 року : інформаційно-аналітичний збірник : у двох книгах. Книга перша / редкол. : Я. В. Давидович (голова), М. І. Мельник, М. І. Ставнійчук. – К. : Атіка, 2006. – 624 с.
5. Вибори до Верховної Ради України 2006 року : інформаційно-аналітичний збірник : у двох книгах. Книга друга / редкол. : Я. В. Давидович (голова), М. І. Мельник, М. І. Ставнійчук. – К. : Атіка, 2006. – 328 с.
6. Вибори Президента України 2004 року. Електоральна статистика : Інформаційноаналітичне видання / редкол. : Я. В. Давидович, М. І. Ставнійчук, М. І. Мельник. – К. : ЦВК, 2005. – 608 с.
7. Вибори Президента України 2010 року : Інформаційно-аналітичне видання / редкол. В. М. Шаповал (голова) ; А. Й. Магера (заступник голови), Ж. І. Усенко-Чорна (заступник голови) [та ін.]. – К. : «Фенікс», 2010. – 904 с. , іл.
8. Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики: Збірник / Ред.: М. Рябець та ін. - К., 2001.
9. Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.
10. Ключковський Ю.Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія / Ю.Б.Ключковський; Національний університет «Києво-Могилянська Академія». – К.: Час Друку, 2011. – 132 с.
11. Ключковський Ю. Основні положення Виборчого кодексу України / Ю. Ключковський // Вибори та демократія. – 2010. – № 2-3. – С. 130-144.
12. Позачергові вибори народних депутатів України 2007 року : інформаційно-довідкове видання / А. Й. Магера [та ін.]. – К. : Фенікс, 2008. – 704 с.
13. Правове регулювання передвиборної агітації [Електронний ресурс] / Лабораторія законодавчих ініціатив. – Режим доступу: http://www.parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=1374&iar_id=725&as=2
14. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
15. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.
16. Шведа Ю. Р. Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.
17. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навч.метод. посіб. / Ю. Шведа. – К. : Знання, 2012. – 373 с.

Тема 7. Вибори органів місцевого самоврядування в Україні

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи / Р. В. Балабан. – К. : Либідь, 2007. – 112 с.

3. Вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів 31 жовтня 2010 року : інформаційне видання. – К. : Фенікс, 2011. – 844 с.
4. Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики : збірник / ред. : М. Рябець та ін. – К. : Центральна виборча комісія, 2001. – 360 с.
5. Виборчі системи для місцевих виборів: європейський досвід та українське законодавство; Лабораторія законодавчих ініціатив [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=1374&iar_d=721&as=2
6. Виборчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та доповн. Станом на 07 вересня 2020 року : офіційн. текст. – Київ : Алерта, 2020. – 402 с.
7. Вишняк О. І. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. - К., 2000.
8. Ключковський Ю.Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія / Ю.Б.Ключковський; Національний університет «Києво-Могилянська Академія». – К.: Час Друку, 2011. – 132 с.
9. Ключковський Ю. Основні положення Виборчого кодексу України / Ю. Ключковський // Вибори та демократія. – 2010. – № 2-3. – С. 130–144.
10. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. – 462 с.
11. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів, 2009.- 500 с.
12. Шведа Ю. Р. Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.
13. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та приктика виборчої кампанії : навч.метод. посіб. / Ю. Шведа. – К. : Знання, 2012. – 373 с.

10. Інформація про підвищення кваліфікації викладача

1. Стажування «Particularities of scientific and pedagogical activity in higher school: experience EU countries» 22.04.2024-31.05.2024, Poland, Warszawa (total 180 hours, 6 ECTS) (Сертифікат № 2204-3105-105).
2. Стажування у ГО «Центр суспільних інновацій» на тему «Розвиток територіальних громад» №5 12-2020 від 3 грудня 2020р. на 45 год 1,5 ECTS.

11. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра публічного управління та адміністрування м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57</p> <p> каб. 115 (вхід з вул. Чорновола)</p> <p> https://kpua@pnu.edu.ua</p>
---------	---

Викладачі	<p>Бурик Мирослав Мирославович, к.держ.упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування</p>
Контактна інформація викладачів	 myroslav.buryk@pnu.edu.ua <p>Робочі години: Пн-Пт – 8:30 – 17:00</p>

12. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. • Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується документом “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти</p>

	<p>Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://griml.com/QFz7g</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://griml.com/ZIVXO</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://griml.com/UFKsN</p>

Викладач

Мирослав БУРИК